

LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN MUHASEBE EĞİTİMİ HAKKINDAKİ METAFORİK ALGILARI: BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ İİBF ÖRNEĞİ*

Doç. Dr. Meral EROL FİDAN**

ÖZ

Metaforlar, bireylerin kişisel tecrübelerine anlam vermeleri bakımından “tecrübelerin dili/kavramların dili” olarak tanımlanmaktadır. Muhasebe ise, hem işletme faaliyetlerinin sonuçlarını ölçen rakamları hem de bu rakamları sistematik bir perspektif doğrultusunda yorumlayan metinleri kapsamaktadır. Böylelikle de, “işletmelerin finansal dili” olarak ifade edilmektedir. Çalışmanın amacı, muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe kavramına yönelik algılarını renk, hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek ve eşya metaforları aracılığıyla incelemektir. Bu amaç doğrultusunda, 2017-2018 öğretim yılı bahar döneminde Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde İşletme, İktisat, Maliye ve Yönetim Bilişim Sistemleri bölümlerinde öğrenim gören ve muhasebe dersini alan toplam 377 öğrenciden “Eğer muhasebe bir (renk hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek ve eşya) olsaydı, “...” olurdu. Çünkü “...” cümlelerini tamamlamaları istenmiştir. Elde edilen veriler için içerik analizi uygulanmıştır. Verilerin nitel analizi sonucunda muhasebe eğitimi alan öğrencilerin her bir kategori için en yaygın olarak kullandıkları metaforlar sırayla “siyah, kedi, brokoli, kış, saklambaç, kaktüs ve hesap makinesi” olmuştur. Her kategori için oluşturulan metaforlar olumlu ve olumsuz olarak ayrıldığında ise olumlu metaforlar sırasıyla “yeşil, köpek, ekmek, ilkbahar, santraç, gül ve hesap makinesi” iken olumsuz metaforlar ise sırasıyla “ siyah, kedi, brokoli, kış, saklambaç, kaktüs ve hesap makinesi” olmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaklaşık % 47’sinin ileride muhasebeyle ilgili bir mesleği seçme düşünceleri olduğu belirtilmiştir. Öğrencilerin mesleği seçme düşünceleri ile oluşturulan metaforlara yükledikleri anlamlar arasında ki-kare analizi sonucunda renk, hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek ve eşya metaforlarının tamamında istatistiki olarak farklılık $p \leq 0,05$ olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmaya katılan öğrencilerin muhasebe kavramına ilişkin en fazla metafor oluşan kavramsal kategori “zor, sıkıcı ve karmaşık bir ders olarak muhasebe” ve ikinci kategori ise; “gerekli, faydalı ve önemli bir ders olarak muhasebe” kategorileri olmuştur.

Anahtar Sözcükler: Muhasebe Eğitimi, Metafor, Muhasebe Algısı.

JEL Kodları: M41, M49

* Bu makale, 17-20 Ekim 2018 tarihinde İzmir’de düzenlenen 5.Uluslararası Muhasebe ve Finans Araştırmaları Kongresinde sunulmuş olan özet bildirinin genişletilmiş tam metnidir.

** Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, İİBF İşletme Bölümü, meral.fidan@bilecik.edu.tr

METAPHORICAL PERCEPTIONS OF UNDERGRADUATE STUDENTS FOR ACCOUNTING EDUCATION: BİLECİK ŞEYH EDEBALI UNIVERSITY FEAS (FACULTY OF ECONOMIC AND ADMINISTRATIVE SCIENCES) CASE

ABSTRACT

Metaphors are defined as “the language of experiences/ the language of concepts” since they put meaning on individuals’ personal experiences. Accounting encompasses not only numbers that measure the results of business activities but also texts that interpret these numbers in a systematical perspective. Accounting, thus, is known as the “financial language of businesses”. This study aims to examine the perceptions of accounting students about the concept of accounting through numerous metaphors like color, animal, food, season, game, flower and object. In 2017-2018 spring semester, in order to achieve this goal, 377 students in Bilecik Şeyh Edebalı University Faculty of Economic and Administrative Sciences, enrolled in the accounting course, from departments such as Business, Finance, Finance and Management Information Systems were asked the survey question: “If accounting were a (color, animal, food, season, game, flower, object), it would be...”, because ...”. Content analysis for the data gathered was performed. The qualitative analysis of the results revealed that the most commonly used metaphors for each category were “black, cat, broccoli, winter, hide-and-peek, cactus and calculator”, respectively. When metaphors for both categories were divided as positive and negative; positive metaphors were “green, dog, bread, spring, chess, rose and calculator” while negative ones were “black, cat, broccoli, winter, hide-and-peek, cactus and calculator”, respectively. It was observed that about 47% of the participant students wanted to work in accounting business. According to the Chi-square analysis between the students’ ideas about choosing the job and the meanings they attached on metaphors, statistical difference was found $p \leq 0,05$ on all the color, animal, food, season, game, flower and object metaphors. Furthermore, the conceptual category with the highest number of metaphors concerning accounting by the participant students was “accounting as a challenging, boring and complicated course” and the second category in rank was “accounting as a necessary, beneficial and important course”.

Keywords: Accounting Education, Metaphor, Perception of Accounting.

JEL Codes: M41, M49

1. GİRİŞ

Metafor; Türk Dil Kurumu Türkçe sözlüğünde etimolojik kökeni Fransızca’dan métaphore karşılığı olarak “mecaz” olarak isimlendirmektedir. Olgubilim (metafor) bir şeyi başka bir şeye benzeterek anlatırken kullanılan unsurdur. Metaforlar, insanların hayatı, çevreyi, olayları ve nesnelere nasıl gördükleri; farklı benzetmeler kullanarak açıklamaya çalışmada kullandıkları bir ifade aracı olarak düşünülmektedir (Cerit, 2008). Metaforlar bir tecrübeyi daha çok bilinen bir tecrübeye göre adlandırma ya da bir kavramı, bir ifadeyi, herkes tarafından bilinen ve daha kolay kavranan bir ifadeyle anlamlaştırmadır (Lakoff ve Johnson, 2005).

Mesela, ‘*öğretmen pusula gibidir*’ dediğimizde pusulanın özellikleri öğretmene yüklenir. Benzeyen öğretmen, benzetilen pusula ve benzetilene ait özellik ise yön buldurucu olması şeklinde Saban (2004) bir örnekle metaforu açıklamaktadır. Bunun yanında bir metafora, kelimenin gerçek anlamının farklı kullanılması, benzetme amaçlanması ve kelimenin asıl anlamında kullanılmasını ortaya çıkaran bir halin bulunması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Metaforlar, bir şeyin bir başka şey tarafından temsil edilmesi yoluyla hayatımızın belli bir açısını nasıl gördüğümüzü ifade etmemize yardımcı olur. Bu yüzden, kimlik, kişilik ve diğer insanların önemi açısından metafor oldukça önemlidir. Metaforlar insan zihninin mekanizmasını uyarırlar. Bir değerlendirmeye göre, konuştuğumuz her dakika hemen hemen altı metafor kullanırız. Beyin resimleme teknolojileri sayesinde, araştırmacılar metaforun nöronsal temelini daha iyi anlamaktadırlar. Metaforlar sayesinde olayları yorumlarız ve bu olaylardan anlam çıkarırız. Hayal gücünün motoru metafordur. Metaforlar sayesinde bilinçaltındaki duygu ve düşünceleri su üstüne çıkarabiliriz (Zaltman, 2004: 71).

Eğitimle ilgili metafor çalışmaları incelendiğinde; birçok kavrama ilişkin metafor çalışmalarının yapıldığı ve hala metaforların önemle üzerinde durulduğu görülmektedir. Metafor yoluyla düşünceleri daha açık hale getirme şekli, onlardan faydalanmamızı sağlamaktadır. Başka bir ifadeyle metaforlar çeşitli eğitim ile ilgili kavramların okul-sınıf-ev dinamikleri içinde bireylerde nasıl anlamlar oluşturduklarına yönelik zihinsel haritalar sunmakta ve farkındalığımızı artırmada önemli bir araç olarak kullanılmaktadır (Mahlios, 2002).

Lakoff ve Johnson’un 1980 yılında yayınladıkları *Metaphors: We with Live by* isimli eserle ortaya koydukları ve “Çağdaş Metafor Teorisi” olarak bilinen teori sosyal bilimlerde çağdaş metafor alanında yapılan çalışmaların temelinde yer almaktadır. Metafor kavramı, disiplinler arası uygulamalarda biliş/zihin ve bildirişim/iletişim çalışmalarının merkezine yerleştirilmiştir. Muhasebe uygulamaları temelinde işletmelerin çevresindeki ilgililere yönelik veri sunulması görevini yerine getirirken araç olarak finansal tabloları kullanmaktadır. Böylelikle muhasebe uygulamaları, işletmenin finansal dili haline dönüşmektedir. Muhasebe verileri finansal tablolar aracılığıyla temsil edilirken aynı zamanda örgütsel ve politik bir söylemi de içinde barındırmaktadır. Çağdaş metafor teorisi ise, bu durumu örgütsel ve politik söylemlerin yanı sıra ahlaki eylemlerin kavramsallaştırılması sürecinde bile finansal işlemlerin terimlerinden yararlanılması gerekliliğini tartışmaktadır. Çünkü metaforlar muhasebe metinlerinde anlamın yaratılması ve aktarılması sürecinde aktif rol oynayan ve metni oluşturan tartışmalar örgüsü olarak görülmektedir (Uçma, 2010: 124-125).

Metafor çalışmalarının üniversite hocalarının ve derslerinin değerlendirilmesinde araç olarak kullanılabilmesi ile ilgili literatürde

çalışmalara rastlamak mümkündür (Tortop, 2013: 154). Metaforun bir öğretim aracı olarak en önemli yönlerinden birisi de uzun dönem akılda tutmayı sağlayıcı bir ortam yaratabilmesidir (Arslan ve Bayrakçı, 2006).

2. LİTERATÜR

Yapılan literatür incelemesinde, muhasebe dersine yönelik öğrenci algı ve tutumlarının yer aldığı çalışmalar aşağıdaki gibidir:

Akpınar ve Yıldız (2017) Sakarya Üniversitesi'nde muhasebe dersi almış olan 1.sınıf öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmalarında öğrencilerin muhasebe kavramına yönelik algılarını renk, hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek ve eşya metaforları aracılığıyla incelemişlerdir. Elde edilen verilerin nitel analizi sonucu muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe kavramına ilişkin algıları arasında “zor, sıkıcı ve karmaşık bir ders olarak muhasebe”, “gerekli, faydalı, önemli bir ders olarak muhasebe” ve “heyecan verici bir ders olarak muhasebe” algılarının ön plana çıktığı görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin her bir kategori için en yaygın olarak kullandıkları metaforlar sırayla “siyah, aslan (kaplan), sebze türü, kış, saklambaç, kaktüs ve hesap makinesi” olarak tespit etmişlerdir.

Güler vd., (2016), Dumlupınar Üniversitesi İ.İ.B.F.' de muhasebe eğitimi alan 200 öğrenci üzerinde “muhasebeci” kavramı üzerine metafor algılarını belirlemeye çalıştıkları araştırmada, genel olarak öğrencilerin en çok kullandıkları metaforların parasal kavramlar olduklarını ortaya koymuşlardır. Araştırmada 122 öğrenci tarafından 73 metafor geliştirilmiştir. 33 metafor ile muhasebenin en çok ilişkilendirildiği kategorinin “Belirsizlik – Karmaşa Kategorisi” olduğu ve öğrencilerin muhasebeyi çoğunlukla karmaşık bir sistem olarak algıladıkları sonucuna varıldığı belirtilmiştir.

Yıldırım (2015), çalışmasında, muhasebeye giriş dersini alan 62 hukuk fakültesi öğrencisinin genel muhasebe dersine ilişkin görüşlerini incelemiş, elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin cinsiyete göre başarı, kariyer, ödül, zaman, merak veya zevkli, zor, sıkıcı, motivasyon, bilgi, eğitici puan ortalamaları arasında bir farklılık bulunmamıştır. Yine, öğrencilerin beklemedikleri ve aldıkları ders notları bakımından kadın öğrenciler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

Özbek (2015), çalışmasında, farklı eğitim programlarındaki öğrencilerin muhasebe algısını ölçmek için 102 öğrenci ile anket çalışması yapmış, sonuçta genel olarak öğrencilerin muhasebe dersinin gerekliliği konusunda farkında ve istekli olduklarını ortaya koymuştur.

Erol ve Demirel Utku (2015), ilk kez muhasebe dersi alan öğrencilerin, dönem başı ve sonundaki algılamalarındaki farklılaşmaları belirlemek amacıyla 164 öğrenci üzerinde yaptıkları çalışmada, Genel Muhasebe dersine dönem başındaki bakış açılarının ve algılamalarının, genel olarak, dönem sonuna göre daha negatif olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Ertuğrul ve Özdemir (2014) muhasebe dersi alan ön lisans ve lisans öğrencilerinin derse yönelik tutumlarının tespitini amaçlayan çalışmalarında, 821 öğrenciye anket uygulamışlardır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin muhasebe derslerine karşı tutumları “Gereksiz, Sıkıcı ve Angarya”, “İstekli ve Arzulu”, “Gereklilik”, “İsteksizlik” ve “Amaçsızlık” olarak beş grupta toplanmıştır.

Tortop (2013), çalışmasında üç farklı eğitim fakültesindeki öğretmen adaylarının üniversite hocaları hakkındaki metaforlarını ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Öğretmen adaylarının “Üniversite hocası ... gibidir, çünkü ...” cümlesini tamamlamalarıyla veriler elde edilmiştir. Çalışma sonunda, Üniversite Hocası hakkında 16 kategoride, 183 farklı metafor belirlenmiştir. En fazla metafor üretilen kategoriler sırasıyla; bilgi kaynağı ve aktarıcısı olarak üniversite hocası (42 metafor), yol buldurucu yönlendirici olarak üniversite hocası (38 metafor), değişen-farklılaşan biri olarak üniversite hocası (24 metafor), uzaklaştırıcı-korkutucu biri olarak üniversite hocası (21 metafor), çok yönlü biri olarak üniversite hocası (17 metafor) belirlenmiştir.

Gökgöz ve Dizkırıcı (2013) tarafından Yalova Üniversitesinde öğrenim gören 195 öğrenci üzerinde yapılan çalışmada, öğrencilerin muhasebeye ilişkin en çok kullandıkları metaforlar matematik, hesap makinesi, puzzle, terazi ve bilmece olarak tespit edilmiştir. Pearson ki kare testi kullanarak yapılan analizde yüksekokul ve işletme fakültesi öğrencilerinin eğitim şekilleri açısından ve cinsiyet değişkeni açısından kullanılan metaforlar arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Kullanılan metaforlardan yola çıkılarak yapılan içerik analizi sonucu “muhasebede sonuca ulaşmak için aşamalardan geçmek gerekir” “muhasebe matematiksel işlemlerden oluşmaktadır” ve “muhasebe aynı işlemlerin tekrarıdır” ve “muhasebe para demektir” kategorileri ön plana çıkmıştır.

Gökgöz (2012) çalışmasında, Yalova Üniversitesinde genel muhasebe dersini alan 195 öğrenciye anket uygulayarak muhasebeci kavramına ilişkin metaforik algılarını tespit etmeye çalışmıştır. Yapılan içerik analizi sonucunda, en sık kullanılan metaforlar hesap makinesi, bahçıvan, karınca, matematikçi ve tilki olarak tespit edilmiştir. Kullanılan metaforlar incelendiğinde en çok vurgu yapılan muhasebeci algısı olarak “muhasebeciler etik değerlere bağlı değildir” olmuştur.

Aygün ve Gerekan, (2012) tarafından muhasebeye giriş dersini iki farklı üniversitede alan 532 öğrencinin derse yönelik algılarının, dönem sonunda dönem başına kıyasla farklılaşıp farklılaşmadığının ölçüldüğü çalışma sonucunda, dönem başında öğrencilerin derse karşı ilgisiz olduğu, bu dersi aldıktan sonra ise öğrenci tutumlarında olumlu bir değişim meydana geldiği tespit edilmiştir.

Ağca ve Zeytinoğlu (2008), Kütahya Dumlupınar Üniversitesi ve Eskişehir Anadolu Üniversitesi İ.İ.B.F’ lerinde öğrenim gören 819 öğrenci üzerindeki yaptıkları çalışmada, son sınıf öğrencilerinin birinci sınıf

öğrencilerine göre muhasebe mesleğine ilişkin daha olumsuz tutumlara sahip olduklarını ifade etmişlerdir.

Jones ve Fields (2001), çalışmalarında muhasebeye giriş dersini alan öğrencilerin, derse ilişkin cesaretsizlik ve başarısızlık gibi duygulara sahip olduğunu ve genel olarak muhasebeyi olumsuz algıladıklarını belirlemişlerdir.

3. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Çalışmanın amacı, muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe bilimine ve muhasebe eğitimine ilişkin algılarını metaforlar yardımıyla belirlemektir. Ayrıca öğrencilerin muhasebe dersine yönelik algılarının tespiti ile olumsuz algıların sebeplerinin anlaşılması ve muhasebe eğitiminin üniversitelerde öğretim elemanları tarafından nasıl verilmesi konusunda yol göstermesi amaçlanmaktadır.

4. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE YÖNTEMİ

Araştırma, 2017-2018 öğretim yılının bahar döneminde Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi bünyesinde yer alan İşletme, İktisat, Maliye ve Yönetim Bilişim Sistemleri bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler üzerinde uygulanmıştır. 372 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Bu bölümlere kayıtlı öğrenci sayısı 2707 olup, % 95 güven seviyesinde bu evren büyüklüğü için örneklem büyüklüğü 337 öğrenci olarak hesaplanmıştır. Çalışma için 500 anket öğrencilere dağıtılmış ve gönüllü olarak anket dolduran öğrencilerden toplanan geçerli kabul edilen 372 ankete analiz uygulanmıştır. Bu çalışmada hesaplanan örnek büyüklüğünün tamamına ulaşılmıştır. Araştırma 2017-2018 eğitim dönemi son ders haftasında uygulanmıştır. Katılımcıların ankette yer alan “Eğer muhasebe bir renk (hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek ve eşya) olsaydı, “.....” olurdu. Çünkü”.....” cümlelerini tamamlamaları gerekli açıklamalar yapılarak istenmiştir. Nicel ve nitel verilerin analizinde, Saban’ın (2009) da çalışmasında izlediği yöntem uygulanmıştır. Demografik sorular tarafımızca oluşturulmuştur.

Verilerin analizinde IBM SPSS Statistics 21 programı kullanılarak içerik analizi yöntemi ve ki-kare testi uygulanarak ve öğrencilerin verdikleri cevaplar, kullanılan metafor, metaforun kaynağı ve gerekçesi arasındaki ilişki bakımından ayrıntılı olarak incelenmiştir. Ortak özellikleri içeren metaforlar belli kavramsal kategoriler altında toplanmıştır. Örneğin “muhasebe saklambaç gibidir, çünkü soruların cevaplarını bulmak zordur, “muhasebe kapkara bir geceye benzer, yürümek, yolunu bulmak zordur.” “Muhasebe karnıyarık gibidir, çünkü karnıyarık yapmak kadar muhasebe de zordur” gibi ifadelerde muhasebenin zor ve sıkıcı bir ders olarak algılandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle belirlenen kategorilerden biri “zor, sıkıcı ve karmaşık

bir ders olarak muhasebe “ olmuştur. Öğrencilerin kullandıkları metaforlar, muhasebe kavramına ilişkin içerdikleri anlamlar bakımından “Heyecan verici bir ders olarak muhasebe”, “ Zor, sıkıcı, karmaşık bir ders olarak muhasebe” ,“Kurallı, düzenli ve sistematik bir ders olarak muhasebe”, “Diğer bilim dallarıyla ilişkili bir ders olarak muhasebe”, “ Yol gösterici bir ders olarak muhasebe”, “Dikkat ve çok çalışma gerektiren bir ders olarak muhasebe”, “Zeka gerektiren bir ders olarak muhasebe”, “Gerekli, faydalı ve önemli bir ders olarak muhasebe”, “Parayla ilişkili bir ders olarak muhasebe” şeklinde 9 kategori ile eşleştirilmiştir. Saban (2008, 2009), Güven ve Güven (2009), Güveli vd., (2011) de çalışmalarında farklı kavramlara ilişkin benzer bir veri analiz yöntemi kullanmışlardır.

5. ARAŞTIRMANIN KISITLARI

Araştırma Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi’nde 2017-2018 bahar dönemi sonunda gerçekleştirilmiştir. Bu dönemde eğitim gören İşletme, İktisat, Maliye ve Yönetim Bilişim Sistemleri bölümlerinde yer alan bütün sınıfları kapsamakla birlikte Fakülte bünyesinde yer alan Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümü 1. sınıf öğrencileri diğer bölümlere göre sadece 1 dönem genel muhasebe dersi gördükleri için kapsam dışında bırakılmıştır. Fakülte bünyesinde yer alan Uluslararası İlişkiler bölümünde ise henüz kayıtlı öğrenci olmadığı için kapsama dahil edilememiştir. Anket uygulaması 2017-2018 bahar dönemi son haftası içinde uygulanmış olup, araştırma bu süre içerisinde okulda derslere katılan öğrencilerle sınırlı kalmıştır.

6. ARAŞTIRMANIN İÇERİK ANALİZİ SONUÇLARI

Tablo 1’de araştırmaya katılan öğrencilerin ankette sorduğumuz demografik bilgilere verdikleri cevapların frekans sonuçları yer almaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin yüzde 61’i kadın, yüzde 39’u erkek öğrencilerden oluşmakta olup, katılımcıların yüzde 87’si 18-22 yaş aralığındadır. İşletme bölümü öğrencilerinden yüzde 27, iktisat bölümü öğrencilerinden yaklaşık yüzde 30, maliye bölümü öğrencilerinden yüzde 26 ve yönetim bilişim sistemleri bölümü öğrencilerinden yaklaşık yüzde 17 katılım sağlanmıştır. Araştırmaya en fazla katılım 1.sınıf öğrencilerinden yüzde 43 oran ile sağlanmıştır.

Tablo 1: Demografik Özellikler

Cinsiyet	N	%	Yaş	N	%
Kadın	230	61,0	18-22	328	87,0
Erkek	147	39,0	23 ve üzeri	49	13,0
Toplam	377	100,0	Toplam	377	100,0
Bölüm	N	%	Sınıfı	N	%
İşletme	102	27,1	1	162	43,0

İktisat	112	29,7	2	86	22,8
Maliye	99	26,3	3	65	17,2
YBS	63	16,7	4	61	16,2
Cevapsız	1	0,3	4 Üstü	1	0,3
Toplam	377	100,0	Cevapsız	2	0,5
			Toplam	377	100,0

Katılımcıların muhasebe mesleğine ilgi düzeyleri sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 2’de verilmektedir. Katılımcıların muhasebe mesleğine yüzde 53 oranda orta düzeyde ilgi duydukları görülmektedir.

Tablo 2: Katılımcıların Muhasebe Mesleğine İlgi Düzeyi

İlgi Düzeyi	N	%
Düşük	136	36,1
Orta	200	53,1
Yüksek	41	10,9
Toplam	377	100,0

Katılımcıların muhasebe mesleğini seçme düşünceleri olup olmadığı sorulduğunda Tablo 3’te görülen sonuçlar elde edilmiştir. Katılımcıların yaklaşık yüzde 53’ünün muhasebe mesleğini seçme düşüncelerinin olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Tablo 3: Katılımcıların Muhasebe Mesleğini Seçme Düşüncesi

Seçme Düşüncesi	N	%
Var	173	45,9
Yok	201	53,3
Cevapsız	3	0,8
Toplam	377	100,0

Katılımcıların muhasebe dersine çalışma sebepleri ile ilgili sorduğumuz 3 soru ifadesine verilen cevaplar Tablo 4’te görülmektedir. Sorulan bu 3 ifadeyi “Evet-Hayır” şeklinde cevaplamaları istenilen öğrenciler “dersi geçmek için çalıştım” şeklindeki soruya yaklaşık yüzde 80 oranda “Evet” cevabını vermişlerdir. “Muhasebeyi sevdiğim için derse çalıştım” şeklindeki soruya yaklaşık yüzde 62 oranda “Hayır” cevabı verilmiştir. “Gireceğim sınavlarda çıkacak diye derse çalıştım” şeklindeki soruya “Evet” cevabı veren öğrenci oranı yüzde 63 olmuştur.

Tablo 4: Katılımcıların Muhasebe Dersine Çalışma Sebepleri

Dersi Geçmek İçin Çalıştım		
	N	%
Evet	271	71,9
Hayır	93	24,7
Cevapsız	13	3,4
Toplam	377	100,0
Muhasebeyi Sevdiğim İçin Derse Çalıştım		
	N	%
Evet	134	35,5
Hayır	232	61,5
Cevapsız	11	2,9
Toplam	377	100,0
Gireceğim Sınavlarda Çıkacak Diye Derse Çalıştım		
	N	%
Evet	238	63,1
Hayır	134	35,5
Cevapsız	5	1,3
Toplam	377	100,0

Tablo 5: Katılımcıların Muhasebe Dersini Sevmeme Sebepleri

Dersi İçeriği Zor Olduğu İçin Sevmedim	N	%	Ders Tahtada – Klasik Yöntem Olarak Anlatıldığı İçin Sevmedim	N	%
Evet	184	48,8	Evet	92	24,4
Hayır	188	49,9	Hayır	280	74,3
Cevapsız	5	1,3	Cevapsız	5	1,3
Toplam	377	100,0	Toplam	377	100,0
Dersi Hocaları Zor Olduğu İçin Sevmedim	N	%	Ders Slaytlarla Anlatıldığı İçin Sevmedim	N	%
Evet	96	25,5	Evet	83	22,0
Hayır	278	73,7	Hayır	294	78,0
Cevapsız	3	0,8	Toplam	377	100,0
Toplam	377	100,0			

Katılımcılara muhasebe dersini sevmeme sebepleri ile ilgili sorduğumuz ifadelerle verilen cevaplar Tablo 5’te verilmiştir. Sorulan 4 ifadeyi “Evet-Hayır” şeklinde cevaplamaları istenilen öğrenciler “Dersin içeriği zor olduğu için dersi sevmedim” ifadesine yaklaşık yüzde 50 oranda “Hayır” ve yaklaşık yüzde 49 oranda “Evet” cevabını vermişlerdir. “Dersi veren Hocaların zor olmasından dolayı dersi sevmedim” ifadesine yaklaşık yüzde 74 oranda “Hayır” cevabı verilmiştir. Öğrencilerin yaklaşık dörtte birinin muhasebe derslerini yürüten Hocalardan dolayı dersi sevmediklerini belirttikleri görülmektedir. “Ders tahtada-klasik yöntemlerle anlatıldığı için dersi sevmedim” ifadesine yaklaşık yüzde 74 oranda “Hayır” cevabı verilmiştir. “Ders Slaytlarla anlatıldığı için dersi sevmedim” ifadesine yüzde 78 oranda “Hayır” cevabı verildiği görülmektedir. Aşağıdaki kısımda muhasebe eğitimi alan öğrenciler tarafından her bir imge (renk, hayvan, besin

türü, mevsim, oyun, çiçek, eşya) için üretilen metaforların frekanslarına ilişkin bilgiler ayrı ayrı tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 6: Katılımcıların Bir Renk Olarak Muhasebe Algıları

Renkler	F			Çünkü
Mavi	22	Olumlu	19	Denizler gibi derin, Gökyüzü gibi uçsuz ve bucaksız, Gökyüzü gibi sonsuz bilgi içerir...
		Olumsuz	3	Karışık tonları var.
Siyah	133	Olumlu	18	Çalışan insanlara yakışır. Asil.
		Olumsuz	115	Anlaşılması zor ve derin. Hiçbir şey göremezsin. Karanlık gibi dikkat gerektiriyor. Zor ve iç karartıcı. Dibi olmayan karanlık bir kuyu. Gece gibi korkutucu.
Beyaz	32	Olumlu	25	Beyaz gibi keskin ve net, Beyaz gibi parlak, beyaz gibi açık ve yalın. Kandırmayan ve yanıltmayan.
		Olumsuz	7	Dersi geçebilmek beyaz bulutlara ulaşmak kadar zor. Taşınması zor, çok dikkat edilmesi gereken bir renk.
Sarı	8	Olumlu	5	Güneş gibi aydınlatıcı, içimizi ısıtan,
		Olumsuz	3	Güneş gibi bitmeyecek süreklilikte.
Kırmızı	43	Olumlu	16	Çarpıcı ve dikkat çekici, Kırmızı ışık gibi düzen için önemli. İddialı bir renk.
		Olumsuz	27	Dikkat edilmesi gerekir, Hata yaparsan cehennem gibi yakar. Muhasebe denince akla para gelir, para risktir, risk de kırmızıdır. Yapamazsan yüzün kızarır. Tehlikelidir.
Gri	42	Olumlu	9	Seversen beyaz yanını sevmezsen siyah yanını gördüğün bir ders.
		Olumsuz	33	Anlaşılmadığı için siyah, önemli olduğu için beyaz renk karışımı gri bir derstir. Sevilen ve sevilmeyen arada bir ders olduğu için gri gibi bir renktir. Bazen anlaşılan, bazen anlaşılmayan arada kaldığın bir renk. Muhasebe çözümleri de gri gibi belirsiz.
Mor	7	Olumlu	4	Paranın rengidir.
		Olumsuz	3	Mor gibi insanı depresyona sokuyor.Yılsonunda eksik işlem yapıldığında işletmeleri morartır.
Yeşil	26	Olumlu	20	Ağaçlar kadar sık ve yoğun. Bir orman gibi içine girdikçe ferahlatıcı. Doğa gibi birçok şeye sahip. Doğa gibi uçsuz bucaksız. Heryer yemyeşil olduğunda yaşama sevincin arttığı gibi muhasebeyi yapınca da seviniyorsun. Paranın rengi.
		Olumsuz	6	Ormanlar kadar ıssız ve karmaşık. Yeşil dağlar kadar ulaşılması zor.
Kahverengi	10	Olumlu	1	Muhasebe toprak gibidir. İşletmelerin de temeli sağlam olmazsa zararı büyük olur.

		Olumsuz	9	Kahverengi gibi ciddi. Kahverengi kadar iç karartıcı.
Turuncu	8	Olumlu	4	Turuncu birçok rengin karışımı muhasebe de birçok kanunun karışımı.
		Olumsuz	4	Turuncu gibi sevilmez. Turuncu gibi tercih edilmeyen.
Pembe	13	Olumlu	6	Konular pembe gibi göz alıcı. Pembe gibi tatlı bir ders.
		Olumsuz	7	Bir erkek olarak pembe gibi gereksiz bir ders.Çingene pembesi gibi göz yorucu. Pembe gibi saçma.
Diğer	14	Olumlu	6	Gökkuşluğu gibi rengarenk bir ders.
		Olumsuz	8	Ela rengini elde edebilmek kadar muhasebe de zor bir ders. Şeffaf gibi varlığı yokluğu önemli değil.
Toplam	358	Olumlu	133	
		Olumsuz	225	

Tablo 6’da öğrencilerin “renk olarak muhasebe” algılarındaki farklılaşma olumlu ve olumsuz ayrımıyla birlikte frekans sonuçları ve öğrenciler tarafından belirtilen gerekçelerden seçtiğimiz belirgin ifadeleriyle birlikte yer almaktadır. Siyah, kırmızı ve gri renkler öğrenciler tarafından en çok kullanılan metaforlardır. Renkleri olumlu anlamda muhasebe ile ilişkilendiren öğrencilerin cevapları incelendiğinde; siyah rengin asilliği ile dersin ilişkilendirildiği, çalışan insanlara göre bir ders olarak anlamlandırıldığı görülmektedir. Kırmızı renk ile muhasebenin dikkat gerektiren işlemler barındırdığı, muhasebenin kırmızı ışık gibi düzen sağlamaya yaradığı belirtilmiştir. Gri renk ile de muhasebenin öğrenciler tarafından sevilirse eğer güzel yanının görüldüğü sevilmezse kötü görüldüğüne vurgu yapıldığı görülmüştür. Ayrıca Tabloda görüldüğü gibi en fazla olumlu cümle kurulan renk beyazdır. Muhasebenin açık, yalın, parlak, kandırmayan ve yanıltmayan yönlerine vurgu yapan ifadeler görülmektedir.

Bu üç renklere yapılan olumsuz vurgulara bakıldığında; siyah rengin muhasebenin zor, sıkıcı ve karmaşık bir ders oluşuna; kırmızının muhasebenin tehlikeli, dikkat edilmesi gerektiren, riskli bir ders olduğuna yönelik vurgular yapıldığı görülmektedir. Grinin muhasebenin anlaşılması zor, belirsiz ve ne sevilen ne de sevilmeyen arada kalmış bir ders olmasına yönelik ifadeler kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 7: Katılımcıların Bir Besin Olarak Muhasebe Algıları

Besin	F			Çünkü
Yemek Çeşitleri	50	Olumlu	11	Mantı gibi öğrenmek isteyen severek yapan başarılı olabilir. Türlü gibi farklı sebzelerin birleşimiyle bir araya gelmiş bir yemek
		Olumsuz	39	Pizza gibi karışık. Tarhana gibi zorunda kalınmadıkça tercih edilmeyen. Türlü gibi karışık ve çeşidi bol. İşkembe gibi mide bulandırıcı.

				Hamur işi kadar zararlı. Suşi kadar yabancı. Karniyarik kadar yapması zor ve zahmetli
Ekmek	18	Olumlu	17	Hayatımızın temel ihtiyacı. Hayatın birçok alanında var. Ekmeği bile yemek için çiğnemek gerek muhasebeyi de anlamak için çaba sarf etmek gerek. Ekmek gibi hayatta kalma aracıdır.
		Olumsuz	1	Ekmek gibi yetip yetmeyeceğini nasıl günlük hesaplıyorsak muhasebede de hep hesap var
Bitki	13	Olumlu	4	Ceviz gibi zihni güçlendiren bir besin. Buğday gibi hayatımız için önemli.
		Olumsuz	9	Isırgan gibi can yakıcı. Ot gibi hiçbir işe yaramayan. Dereotu gibi çoğu insan tarafından sevilmeyen.
Et Çeşitleri	18	Olumlu	9	Balık gibi yemesini bilene güzel gelir. Balık gibi faydalı. Et gibi kuvvet verir
		Olumsuz	9	Kırmızı et gibi fazlası zarar. But gibi boğazda kalıcı sindirilmeyen bir ders.
Meyve	28	Olumlu	15	Kivi gibi bazen ekşi bazen tatlı muhasebe de bazen zor bazen kolay. Muhasebedeki işlemler mandalina dilimleri gibi. Elma gibi faydalı. Limondaki c vitamini kadar değerli.
		Olumsuz	13	Limon gibi rengi ve şekliyle ilgi çekici ama yediğinde rahatsız edici. Nar gibi içinde çok fazla konu var ve ayrıntılı
Sebze	70	Olumlu	10	Salatalık gibi kütür kütür. Fasulye gibi pişene kadar sert piştikten sonra lezzetli. Sebze gibi muhasebe de her dönem bulunur. Bamya gibi uzayan
		Olumsuz	60	Taze fasulye gibi doymak için mecburen yenen bir besin. Bürüksel lahanası gibi sevilmeyen bir besin. Pırasa kadar tatsız. Karnabahar gibi görüntüsü de içi de karmaşık ve tuhaf.
Tatlı	12	Olumlu	3	Baklava gibi tatlı.
		Olumsuz	9	Hesaplar aşure kadar karışık. Dondurma gibi yerken güzel ama sonrasında hasta edebilen.
Ispanak	23	Olumlu	3	Öğrendikçe ıspanak yiyince güçlenmek gibi. Ispanak gibi sağlam muhasebe kayıtları olmayan işletmeler eksik olur.
		Olumsuz	20	Ispanak gibi yararlı fakat sevilmez. Ispanağın tadı kadar kötü.
Su	16	Olumlu	14	Su gibi çok gerekli. İnsanlığın her zaman ihtiyaç duyduğu bir besin. Hayat için vazgeçilmez.
		Olumsuz	2	Kuyunun dibindeki su gibi.
Brokoli	30	Olumlu	5	Brokoli gibi yemesi zor tadı kötü ama faydalı. Herkes sevmez seven vazgeçmez.
		Olumsuz	25	Brokoli gibi Muhasebenin de faydası var ama tatsız tuzsuz. Dışı güzel ama tadı kötü.
Acı Biber	11	Olumlu	1	Acı çekseniz de vazgeçmeyeceğiniz.
		Olumsuz	10	Acı biber gibi çok acı. Hata yapıldığında yanarsın
Protein	12	Olumlu	10	Verdiği bilgiler çok önemli ve gereklidir. Protein gibi gerekli
		Olumsuz	2	Fazlası zarar bir vitamin.

Diğer besin çeşitleri	24	Olumlu	9	Yağ gibi vücut için önemli bir besin. Tuz gibi hemen hemen tüm yemeklere katılıyor. Bir firmanın temelini muhasebe oluşturur insanın da temelini süt atar.
		Olumsuz	15	Köy yumurtası gibi kokan. Yumurta gibi sevmesek de yemek zorunda olduğumuz. Yağ gibi fazlası zarar.
Toplam	325	Olumlu	110	
		Olumsuz	215	

Bir besin türü olarak öğrencilerin muhasebe algılarını gösteren Tablo 7 incelendiğinde, muhasebenin en çok sebze, yine bir sebze olan brokoli ve yemek çeşitlerine benzetildiği görülmektedir. Bu besin çeşitlerine olumsuz anlamda metafor cümlesi oluşturan öğrencilerin cümleleri incelendiğinde; sebzeyle benzetenler muhasebeyi bamyaya gibi mecburen katılan, pırasa gibi tatsız, karnabahar gibi tuhaf ve karmaşık ve sebzenin vücuda yararı yüzünden alınması gerektiği gibi muhasebenin de işletmelerin güçlü olması için olması gerektiğini belirtmişlerdir. Yemek çeşitlerinden olumsuz anlamda metafor cümlesi kuranlar muhasebeyi pizza, türlü, çorba gibi karmaşık, işkembe gibi mide bulandırıcı, hamurışı gibi zararlı şekilde ifade etmişlerdir. Brokoliye olumsuz benzeten cümleler kuran öğrenciler muhasebeyi dışından güzel ama içine girdikçe kötüleşen, faydalı fakat yemesi zor olarak tarif etmişlerdir. Olumlu manada sebzeyle benzeten öğrenciler muhasebenin de sebze gibi her dönem olduğunu, brokoliye benzeten öğrenciler yemesinin zor ama faydalı olduğunu belirten cümleler yer almaktadır. Besin türü olarak ekmek, meyve, su ve protein daha fazla olumlu cümle kurulan metaforlar olmuştur.

Tablo 8'den görüldüğü gibi, muhasebenin mevsim olarak metafor algılarında öğrencilerin en çok kullandıkları mevsim kış mevsimidir. Kış benzetmesi yapan öğrencilerin çoğunluğu, muhasebeyi zorlu kış şartları gibi, yorucu, uzun, zor, soğuk bir ders olarak gördüklerini belirten ifadeler yapmışlardır. Kış benzetmesini olumlu anlamda kullananlar ise, muhasebenin kış mevsimi gibi zevkli, sonunda güzel şeyleri getiren bir ders olduğuna vurgu yapmışlardır. Muhasebeyi ilkbahara benzeten öğrenciler diğer mevsimlere göre daha fazla olumlu anlamda ifadeler oluşturmuşlardır. Muhasebeyi ilkbahar mevsimi gibi bereketli, eğlenceli, bunaltıcı olmayan bir ders olarak ifade etmişlerdir.

Tablo 8: Katılımcıların Bir Mevsim Olarak Muhasebe Algıları

Mevsim	F			Çünkü
İlkbahar	44	Olumlu	31	İlkbaharda çiçeklerin açması gibi, Eğlenceli yanları olan, Ne sıcak ne soğuk bunaltıcı değil, Öğrendikçe renkli geliyor ilkbahar gibi, Yağışı bol bereketli
		Olumsuz	13	İlkbahar gibi alerji getiren bir ders, Ne zaman ne olacağını tahmin edemiyorsun.
Yaz	51	Olumlu	16	Yaz gibi sürekli hareketli ve cıvılcıvılcı, Çok renkli ve canlı, En güzel aktiviteler yazın yapılır

		Olumsuz	35	Yaz gibi çabuk bunaltan, Yaz gibi sıcaktan dışarı çıkamadığımız gibi muhasebe dersinden de çıkamayız
Sonbahar	94	Olumlu	12	Hem sıkıcı hem eğlenceli, hem stresli hem huzurlu, Hem güzel hem zorlu, Öğenilirse sonbahar güzellikleri gibi olur, Yapraklar dökülse de manzarası güzel. Sonbahar gibi umut kırıcı
		Olumsuz	82	Sonbaharda dökülen yapraklar gibi muhasebe de döker, Sonbahar gibi iç karartıcı, Hüzünlü, Ne ısıtır ne üşütür, Muhasebe hesapları sonbahardaki yağmur damlaları kadar çok, Sonbahar yaprakları gibi saç döktüren.
Kış	158	Olumlu	13	Kış gibi Şartları zor olsa da güzel yanları olan, Kış gibi zorlu olsa da zevkli, Kış gibi zorlu ama sonunda bahar gibi güzel şeyler bekliyor.
		Olumsuz	145	Kış mevsimi gibi zor, Kış gibi uzun ve herşeyi hesap etmek gerek, Kış soğuğu gibi, Dersi geçmek kışın geçmesi gibi zor ve yazın gelmesini bekler gibi dersten geçmeyi bekliyorsunuz, Kış gibi soğuk ve dondurucu, hayattan soğutan
Diğer	5	Olumlu	3	Her mevsimin özelliklerinden taşır.
		Olumsuz	2	4 mevsim birden.
Toplam	352	Olumlu	75	
		Olumsuz	277	

Tablo 9’da görüldüğü gibi öğrencilerin bir hayvan olarak muhasebeye yönelik geliştirdikleri oldukça çeşitli metaforlar arasında ön plana çıkanlar kedi, köpek ve sürüngenlerdir. Ayrıca öğrenciler tarafından Lemur, Babun, Mirket gibi birçok farklı, herkes tarafından çok bilinmeyen veya çirkin görümlü hayvan türleri de muhasebeye benzetilmiştir. Kedi benzetmesi yapan öğrencilerce olumlu anlamda ön plana çıkan ifadeler bakıldığında muhasebe dersinin şirin sevimli fakat herkese kendini sevdirmedigini, olumsuz anlamda ise nankör, masum görünüşü altında hırçın, emek verilmesi gereken bir ders olduğu ifade edilmeye çalışılmıştır. Köpek benzetmesi yapan öğrencilerce anlamda ön plana çıkan ifadeler bakıldığında; muhasebenin sadık, sahibi olan için güvenilir, gerekli olduğu vurgulanmıştır. Olumsuz anlamda ise anlayana kadar korkulan, ne zaman tehlike arz edeceği bilinmeyen bir ders olarak ifade edilmiştir. Sürüngen benzetmesi olumlu anlamda hiç ifade edilmemiş olup, olumsuz anlamda ise tehlikeli, süründüren, sinsi anlamlarında ifadeler verilmiştir.

Tablo 9: Katılımcıların Bir Hayvan Olarak Muhasebe Algıları

Hayvan	F	Çünkü	
Kaplumbağa	6	Olumlu 2	Kaplumbağa gibi ağır ilerler ama hedefe ulaşır, Ağır ilerler fakat hızlı düşünür.
		Olumsuz 4	Kaplumbağa gibi yavaş ve zor öğreniliyor. Derste zaman kaplumbağa gibi yavaş geçiyor.

Kedi	37	Olumlu	4	Kedi gibi asil herkese kendini sevdirmes. Kedi gibi şirin ve sevimli
		Olumsuz	33	Masum gözüke de hırçın. Kedi gibi nankör, emek verilmeli, Kedi gibi anlaşılması zor
Köpek	35	Olumlu	20	Köpek gibi sadık, Sahibi için sadık ve güvenilir, Güzel ilgilenirsen sadakatinde yanılmıyor. Kangal köpeği gibi gerekli.
		Olumsuz	15	Alışana kadar korkarsın, Ne zaman ısıracağı belli değil.
Aslan-Kaplan	29	Olumlu	12	Bir işletmeyi güçlü kılar. Herkes ondan korkar. Aslan gibi denetim ondan sorulur. Ekonominin baş aktörüdür. Asil ve kral bir ders. Hızına yetişilmez.
		Olumsuz	17	Kaplan gibi yaklaşılması zor. Aslanın eğitilmesi zordur muhasebenin de anlaşılması. Sert ve ulaşılması zor.
Sürüngenler	31	Olumlu	0	
		Olumsuz	31	Yılan gibi süründürür. Yılan gibi tehlikeli, Ufak bir hatada sokabilir. Yılan kadar sinsi. Geleceğe yönelik konular olması tedirgin edici. Merak edip yaklaşmak istiyorsun ama yılan gibi korkuyorsun
İnek	9	Olumlu	4	Faydası çok zararı yok. Bakmasını bilen için iyi bir gelir kaynağı
		Olumsuz	5	Yedikçe öğütülmesi sindirilmesi gerekiyor uğraş istiyor. Öküz kadar ağır bir ders
Fare	6	Olumlu	1	Fare gibi işletmenin her departmanına giriyor
		Olumsuz	5	Fare gibi umulmadık anda karşına çıkar Gençliği kemirici. Her delikten fare gibi muhasebe konusu çıkıyor.
Kuş Türleri	23	Olumlu	8	Özgürdür. Birçok kuş çeşidi var. Papağan gibi başta anlayamazsın konuşturmaya başlayabilirsen artık anlaması kolaylaşır. Muhasebeci 31.12' de eksik çıkmasın diye kartal bakışlı olmalıdır.
		Olumsuz	15	Yakalayamazsın. Gece gündüz ötüp hatırlatma yapıyor. Papağan gibi çok konuşmak ve ezber yapmak gerek. Baykuş gibi daima gözler açık ve dikkatli olmak gerek.
Timsah	6	Olumlu	0	
		Olumsuz	6	Korkunç ve ürkütücü, Tehlikeli.
Arı	14	Olumlu	10	Çok çalışıyor ve faydalı, Çok çalışkan, Büyük zahmetler göstererek çok para kazandırıyor.
		Olumsuz	4	Arının ne yapacağını anlamayan gibi muhasebeyi de anlamayınca can yanar.
	45	Olumlu	11	Eşşek gibi her türlü bilgiyi taşıyabilir, Sincap gibi sevimli.

Diğer değişik hayvanlar		Olumsuz	34	Koala gibi sıkıcı ve tembel, Mirket gibi sıkıcı, Belli bir süre sonra beynimizi ejderha ateşi gibi yakıyor, Penguen gibi adımlaya adımlaya öğreniliyor, Kanguru gibi kesesinin içinden ne çıkacağı belli değil.
Kirpi	10	Olumlu	2	Sevimli ama dikenini de batabilir.
		Olumsuz	8	Kirpi gibi değene iğnesini saplar, İçi dışı belli değil.
Bukalemun	10	Olumlu	1	İçinde birçok farklı hesap türü var. Her ortama uyması gerekiyor
		Olumsuz	9	Hesaplamalardaki hataları bulamamız için iyice gizlenmiş gibi, Her zaman değişen
Tilki	5	Olumlu	3	Muhasebe de tilki gibi dikkatli ve akıllı, tilki gibi kurnazlık gerektirir. Muhasebe kurnaz insanların işidir.
		Olumsuz	2	Muhasebe de tilki gibi vergiler üzerinde oynuyor
Fil	7	Olumlu	3	Fillerin zekası güçlüdür muhasebe de geçmişi unutmaz. Fil gibi büyük. Alanı çok geniş.
		Olumsuz	4	Fil kadar ağır bir ders
Deniz canlıları	5	Olumlu	2	Ahtapot kolları gibi birçok alanı ilgilendiriyor
		Olumsuz	3	Balık gibi bakımı zor. Balık hafızası gibi unutulunca konular nankör olabiliyor.
Böcek türleri	15	Olumlu	1	Örümcek gibi adım adım ağ örmekte konular adım adım işleniyor bir yanlışlık olursa ağ gibi bozulur.
		Olumsuz	14	Böcek gibi her yerde olur sevilmez. Hamamböceği gibi her delikten çıkar. Akrep kadar zehirli. İşçi gibi ağ örüp tuzağına düşeni de yiyebilen. Sivrisinek gibi acıtcı. Sinek gibi olmazsa olmaz bir hayvan.
At	7	Olumlu	5	At gibi asil, At gibi kullanmayı bildiğinde dilediğin gibi kullanırsın.
		Olumsuz	2	Çok işe yarasa da evcilleştirmesi zor muhasebe de çok işe yarar ama öğrenmesi zor. At gibi boş ve anlamsız bakışlı.
Karınca	13	Olumlu	12	Karınca kadar çalışkan, Tempo ve çok çalışkan olmaya ihtiyaç var. Sürekli çalışan bir sistem.
		Olumsuz	1	Çok fazla çalışmak gerekli
Toplam	310	Olumlu	101	
		Olumsuz	209	

Tablo 10: Katılımcıların Bir Çiçek Olarak Muhasebe Algıları

Çiçek	F		Çünkü	
Kaktüs	93	Olumlu	13	Kaktüsün radyasyonu emdiği gibi Muhasebe de yararlı ama dokununca batar, Sevince dikenini batmaz. Kaktüs gibi uzun yıllar bilgileri depolayıp zamanı gelince kullanabiliriz. İçini korumak için dışında bolca diken vardır.
		Olumsuz	80	Kaktüse yaklaşmak gibi yaklaşılması zor bir ders. Hers sınavın sonu kaktüs gibi acıtıcı. Sorular diken gibi batıyor. Kaktüs gibi kokusu çekiciliği olmayan. Kaktüs dikenini gibi zarar verici. Çok sevilmeyen bir çiçek.
Gül	87	Olumlu	45	Tutmasını koparmasını bilen için güzel. Gül gibi birçok rengi var. Hayatın her yerinde var.
		Olumsuz	42	Gülün dikenini gibi zorluğu olan bir ders. Gül gibi muhasebeyi de sevebilmek zor. Gülün bakımı muhasebe hesapları gibi zor. Gül gibi dikenini batan bir ders.
Papatya	51	Olumlu	28	Papatya yaprakları gibi birçok konusu var. Papatya yaprakları gibi birsürü hesap ismi var. Papatya gibi her yerde var ve görmeye alışıyoruz. Birçok dalı var ama hepsi bütün içinde. Papatyadaki seviyor sevmiyor gibi bunda da kar zarar hesabı yapıyoruz.
		Olumsuz	23	Papatya da dalından kopartıldığında kokmaya başlar muhasebeden de koparsan kokarsın. İşlemler papatya yaprağı gibi çok fazla
Orkide	15	Olumlu	10	Uzun ömürlü güzel. Orkideyi büyütmesi ne kadar zorsa muhasebeyi de yapabilmek emek ister.
		Olumsuz	5	Bakımı zor. Güzel ama pahalı olduğu için ulaşılması zor.
Diğer	50	Olumlu	20	Çam gibi 4 mevsim gölgesinden yararlanılır. Begonya gibi her koşulda açabilen bir çiçek. Sarmaşık gibi uzun ve karmaşık. Aslan ağız gibi değişik bir ders.
		Olumsuz	30	Menekşe gibi görüntü güzel ama kokusu bile olmayan. Karanfil gibi ölümü çağrıştırıyor. Ot gibi yararlı ama kimsenin yemediği. Kasımpatı sürekli su ister muhasebe de sürekli çalışmak istiyor.
Isırgan Otu	6	Olumlu	0	
		Olumsuz	6	Dokununca yakar. Isırgan gibi ısırtır. Acılı ve ağrılı.
Toplam	302	Olumlu	117	
		Olumsuz	185	

Öğrencilerin muhasebenin çiçek olarak metafor algılarında kaktüs gül, ve papatyanın en çok kullandıkları çiçekler olduğu Tablo 10'da görülmektedir. Muhasebeyi kaktüse olumsuz anlamda benzeten öğrencilerin kurduğu cümleler incelendiğinde; muhasebenin kaktüse yaklaşmak gibi yaklaşılması zor bir ders olduğu, sınav sorularının diken gibi battığı, çekici olmayan bir ders olarak ifade edilmiştir. Olumlu anlamda kaktüse benzeten

öğrenciler ise; kaktüsün radyasyonu emdiği gibi Muhasebe de yararlı, içini korumak için dışında bolca dikenli olduğunu belirtmişlerdir. Olumsuz anlamda gül benzetmesini yapan öğrenciler, muhasebenin gül bakımı gibi zor ve zahmetli olduğunu dikenleri yüzünden tehlikeli olduğunu belirten cümleler kurmuşlardır. Olumlu anlamda gül için cümle kuran öğrenciler gülün muhasebe gibi hayatın her yerinde olduğunu, gül renkleri gibi muhasebenin de çeşitli konularının olduğunu belirtmişlerdir. de gül katmanları gibi muhasebenin de aşama aşama birbirini tamamlayan konulardan oluştuğunu ifade etmiştir. Olumsuz anlamda papatya benzetmesini yapanlar ise; papatya nasıl koparıldığında kötü kokarsa öğrenciler muhasebeden koparsa işlerin kötüleşeceği, muhasebede işlemlerin papatya yaprakları kadar çok olduğu belirtilmiştir. Olumlu anlamda metafor cümlesi kuranlar ise; muhasebede papatya yaprakları gibi bir sürü hesap ismi olduğu, papatyaya seviyor sevmiyor oyunu yapıldığı gibi muhasebede de kar zarar hesabı yapıldığı belirtilmiştir.

Tablo 11’de öğrencilerin bir oyun türü olarak muhasebeye ilişkin algılarını gösteren metaforlar görülmektedir. Belirtilen metaforlar içinde en sık kullanılan oyun türleri, saklambaç, bilgisayar oyunları, yakan top ve satranç oyunlarıdır. Saklambaç oyununu muhasebeye benzeten öğrencilerin çoğu, olumsuz anlamda muhasebede ne zaman neyin çıkacağını belli olmadığı, sayıların veya muhasebe sorularının bulunmaya çalışıldığını belirtilen ifadeler verilmiştir. Olumlu anlamda ise muhasebenin saklı- gizli olan her şeyi bulmada kullanıldığı için muhasebeyi saklambaç oyununa benzettiklerini belirten cümleler kurmuşlardır. Bilgisayar oyunlarına olumsuz anlamda muhasebeyi benzeten öğrenciler muhasebeyi tehlikeli, hata yapılmaması gereken, karmaşık, mücadele edilmesi gereken oyunlara benzeten cümleler kurmuşlardır. Olumlu anlamda bilgisayar oyunlarına muhasebe benzetilirken ise; muhasebenin de oyun seviyeleri gibi farklı maceralar içerdiği, karmaşık ama zevkli olduğu, Doğru taktik ve çalışma ile kolay başarı getirilebileceği, sadece iyi bilersen kazanabileceğin şeklinde cümleler kurmuşlardır. Yakan top oyununa benzeten öğrenciler ise olumsuz anlamda muhasebeyi kaçsan da kurtulamayacağın ve sonunda canının yanacağı bir ders olarak belirtmişlerdir. Satranç benzetmesini yapan öğrenciler ise, bu oyunu zeka ve mantık gerektiren bir strateji oyunu olarak gördüklerini belirterek muhasebeye olumlu anlamda benzetmişlerdir.

Tablo 11: Katılımcıların Bir Oyun Olarak Muhasebe Algıları

Oyun	F		Çünkü	
Bilgisayar Oyunları	47	Olumlu	12	Mario gibi her levelde farklı bir macerası var. Stratejik oyunlar gibi karmaşık ve zevkli. Doğru taktik ve çalışma ile kolay başarı getirir. Texas Holdem gibi sadece iyi bilenlerin kazanabileceği
		Olumsuz	35	Mavi balina oyunu gibi tehlikeli. CS:Go gibi zor. Pacman gibi yiyor. Mayın tarlası gibi hataya yer yok. Lol gibi çok karmaşık dikkat gerektiren bir savaş mücadelesi gibi.

Saklambaç	52	Olumlu	13	Saklı ve bulunması gereken şeyler içeriyor. Kim nereye kaç kişi saklandı hepsini bulan. Saklanan herşeyi bulan. Detayları incelikleri zorlukları sadece aradığımız zaman bulabiliriz.
		Olumsuz	39	Ne zaman ne çıkacağı belli değil. Cevapların sonuçlarını bulmak çok zor. Muhasebe de saklambaç gibi rakamlar saklanıyor biz bulmaya çalışıyoruz.
Körebe	17	Olumlu	1	Birçok konu içeriyor farklı şeylerden bambaşka şeyler çıkıyor.
		Olumsuz	16	Gözümüzü kapatınca yolumuzu bulamıyoruz. Oynaması zor.
Santraç	24	Olumlu	18	Her hamle ilerisi için önem taşır. Akıl oyunu. Dikkat istiyor ve doğru hamleleri yapman gerekiyor. Stratejik bir oyun en ufak bir hatada sonuç değişir. Zeka ve akıl işi
		Olumsuz	6	Kafa yorucu neyi neden yaptığını bilerek hareket etmek gerekli. Kimin mat edeceği belli değil.
Yakantop	25	Olumlu	3	Vergiden kaçanı kovalar
		Olumsuz	22	Yakan top gibi sıkıcı. Muhasebe de arada yakan toptaki gibi can yakar. Yakan top gibi ne kadar kaçarsan sonunda canının yanacağı gibi
Kutu oyunları	14	Olumlu	6	Monopoli gibi kimin kazanacağı zeka ve şansa bağlı. Monopoli gibi Ayağını yorganına göre uzatmayı öğretir, pratik zeka gerekli. Monopoli gibi ticaretle ilgili bir oyun.
		Olumsuz	8	Tabu gibi anlatılıyor ama biz anlamıyoruz.
Sudoku	16	Olumlu	7	Sudokudaki gibi rakamlı bulmaca çözüyorsunuz
		Olumsuz	9	Çok düşündürücü, Fifo Lifo işlemleri gibi
Futbol	13	Olumlu	5	Futbol gibi eğlenceli .Futbol gibi zevkli bir ders. Bir takım oyunu olurdu.
		Olumsuz	8	Sürekli bir sonraki adımı hesaplamak zorundayız. Futbol gibi yorucu.
Tetris	7	Olumlu	5	Parçaları yerine oturtmak gerekiyor. Herşeyi üst üste koymamız gerekiyor
		Olumsuz	2	Boşlukları sevmeyen bir ders. Boşu boşunan oynanan ve hiç bitmeyen bir oyun
Ebelemece	7	Olumlu	2	Muhasebeyi de anlamak için kovalarsın, muhasebeyi yakalayamazsan sistem seni kovalar.
		Olumsuz	5	Ne kadar kaçarsak kaçalım karşımıza mutlaka çıkar
Yap-boz	11	Olumlu	5	Karmaşık parçaları birleştirince bir bütün oluşturuyor. Bulmaca gibi eğlenceli
		Olumsuz	6	Parçalar birbiriyle bağlı ama çoğu parçası bende yok. Çok fazla detay var ve birbirine çok benzeyen parçalar var.

Bulmaca	11	Olumlu	5	Muhasebe de bulmaca çözmek gibi eğlenceli. Muhasebe kodlarını bulmaca gibi yerlerine koymaya çalışıyoruz.
		Olumsuz	6	Çözmesi uğraştırıcı. Cevapları bulmak çok zor
Okey	13	Olumlu	8	Okeydeki gibi düzenli bir şekilde sıralamak gerek. 101 Okey gibi hesaplama gerektiren.
		Olumsuz	5	Okeyde 4 kişi olması gerekiyor muhasebede de şartlar var. Okeyde okeye dönmek gibi derste de soru üzerinde dönüp duruyoruz.
Jenga	9	Olumlu	2	Denge gerektiriyor temelde eksiklik olursa bozuluyor. Birbirini devirmeden dengede ayakta kalma amacı var
		Olumsuz	7	Bir şeyi yanlış yaptığında herşey bozulur. Muhasebede de sağlam oynanmazsa işletme zarar görür.
Diğer takım oyunları	7	Olumlu	3	Basketbol gibi durum anlık değişiyor.
		Olumsuz	4	Buz pateni gibi ayak kaydırıcı.
Diğer oyunlar	34	Olumlu	11	Batak gibi kartları hesaplıysan kazanırsın. Tavla gibi kafa yoran ama bitişi güzel olan bir oyun
		Olumsuz	23	Seksek gibi yanlış zıplarsan yanarsın. Tombala gibi ne zaman ne çıkacağı asla bilinmez
Toplam	307	Olumlu	107	
		Olumsuz	200	

Tablo 12: Katılımcıların Bir Eşya Olarak Muhasebe Algıları

Eşya	F	Çünkü		
Hesap Makinası	39	Olumlu	21	Hesap makinası çok kullanılıyor. Hesap makinası gibi bize işlerimizde yardımcı bir araç. Muhasebenin temel eşyası.
		Olumsuz	18	Muhasebede hesap- işlem çok fazla. Hesap makinası gibi tek işi hesap yapmak.
Kasa	5	Olumlu	4	Hesap kitap gelir gider işlemleri paranın konulduğu yer olan kasayı akla getiriyor. Muhasebe de kasa gibi içinde birçok bilgi ve konu barındırıyor
		Olumsuz	1	Muhasebenin temeli kasa olup muhasebeyi öğrenmek için kasanın kilidini açabilmek gerekir.
Kalem	22	Olumlu	11	Muhasebe de kalem gibi bilgi işler. Dürüst muhasebe sağlam kalemden geçer. Kalem gibi gerekli
		Olumsuz	11	Kalem gibi sürekli işlem yapmak gerek. Sürekli yazı yazılıyor.
Masa	5	Olumlu	4	Masa gibi çok yönlü kullanımı olan. Masa gibi zorluklara katlanır. Her şey yerli yerinde olmalı.
		Olumsuz	1	Masaların köşeleri gibi sivri
Çöp Poşeti	5	Olumlu	0	
		Olumsuz	5	Muhasebe itici geldiği için çöp poşeti içine atarsın geliyor. Değersiz.

Saat	20	Olumlu	6	Saat gibi gerekli. Zamanında kullanmanız gereken bir eşya. Muhasebe zamana göre yapılır.
		Olumsuz	14	Her yerde asılı gereksiz. Durmuş saat gibi zaman geçmiyor. Bozuk bir saat gibi gereksiz.
Defter	8	Olumlu	2	Günlük hayatta yanımızda olması gereken ihtiyaç duyulan bir eşya.
		Olumsuz	6	Her şeyi defterlerle ilgili. Muhasebecinin işleri defter sayfaları gibi çevir çevir bitmiyor.
Çanta	11	Olumlu	6	Çanta gibi gerekli. İçinde gerekli olan bilgilerin çoğu bulunur.
		Olumsuz	5	Kız çantası gibi karışık. Okul çantası gibi taşınması zor
Silgi	5	Olumlu	1	Silgi gibi zorlukların üstesinden gelen
		Olumsuz	4	Hayatımdan silmek istediğim.
Telefon	9	Olumlu	6	Telefon gibi sık kullanılır. Hayatımızın her yerinde. Telefon gibi bir iletişim aracı. Telefon gibi sistemi olan bir eşya
		Olumsuz	3	iphone telefon kadar karmaşık
Dolap	7	Olumlu	4	Dolap gibi fazlalıkların derlenip toparlayan bir eşya. İçi geniş ve dolu.
		Olumsuz	3	Dolap gibi içi karmakarışık şeylerle dolu
Buzdolabı	5	Olumlu	3	İçinde birçok şey saklanabiliyor.
		Olumsuz	2	İçi yiyecek dolu gibi gözükse de aslında buz gibi olan bir eşya.
Bıçak	8	Olumlu	3	Düzgün kullanmayı bilersen sıkıntı çıkarmayan ama bir o kadar keskin.
		Olumsuz	5	Bıçak gibi kesiyor. Dikkat etmezsen yanlış yaparsan can yakar.
Bilgisayar	9	Olumlu	6	Bilgisayar gibi içinde bir çok bilgiyi saklıyor. Birçok alanda işe yarayan.
		Olumsuz	3	Öğrenilmesi zor bir eşya.
Ayakkabı	5	Olumlu	3	Ayakkabı gibi onsuz yapamayacağımız
		Olumsuz	2	Beyaz bir ayakkabı gibi her gün silmen gerek muhasebeye de her gün çalışmazsan simsiyah olur.
Diğer	12 7	Olumlu	64	İnsanlar nasıl kıyafetsiz yaşayamazsa muhasebesiz de yaşanmaz. Öğrenirsek koltuk gibi rahat. İnsanların karanlık zamanlarına gece lambası gibi ışık tutar. Askılık giysileri ayakta tutar muhasebe de işletmede işleri. İsviçre çakısı gibi her türlü işlevi var. Salon takımı gibi hayatımızın ortasında ama önemini ve yararını her zaman farkedemeyiz. Ayna gibi ne görmek istiyorsan o şekilde bakman gerekir. Muhasebe de anahtar gibi her kapıyı açar.
		Olumsuz	63	Kafa ütülüyor. Kefen gibi yaşarken ihtiyaç duymayacağımız bir eşya. Kerata gibi var ama işe yarsa da kullanılmıyor. Rende gibi hata yaparsan elini keser hemen. İdam sehpası gibi muhasebede de kaçış yok. Buzdolabı gibi soğuk. Anahtar gibi sürekli unuttuğunuz bir eşya.

Toplam	29 0	Olumlu	14 5	
		Olumsuz	14 5	

Öğrencilerin bir eşya olarak muhasebe algıları için en sık kullandıkları metaforlar Tablo 12’de görüldüğü gibi hesap makinesi, kalem ve saattir. Bu metaforlar dışında 127 adet birçok eşya çeşidi belirtilmiştir. Öğrenciler olumsuz anlamda genellikle muhasebenin hesap makinesi ile çok işlem yapılması gereken bir ders olduğunu belirten cümleler kurmuşlardır. Olumlu anlamda ise; muhasebe dersinin hesap makinesi gibi faydalı, işlerimize yardımcı olan bir araç olarak belirtmişlerdir. Kalem benzetmesi yapan öğrenciler muhasebenin kalem gibi gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Saat benzetmesini olumsuz anlamda muhasebeyi bozuk saate benzeterek işe yaramayan bir eşya olarak gördüklerini belirtmişlerdir.

Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebeye ilişkin ürettikleri metaforları kategorilere ayırdığımızda Tablo 13’te verilen rakamsal dağılımlar elde edilmiştir. En fazla metafor oluşan kavramsal kategori “zor, sıkıcı ve karmaşık bir ders olarak muhasebe” olmuştur. İkinci kategori ise; “gerekli, faydalı ve önemli bir ders olarak muhasebe” kategorisi olmuştur. En az metafor oluşturulan kategori “parayla ilişkili bir ders olarak muhasebe” kategorisi olmuştur. Öğrencilerin renk, besin, mevsim, oyun, çiçek ve eşya metaforlarında en fazla muhasebenin zor, sıkıcı ve karmaşık olması özelliğiyle ilgili ifadeler oluşturdukları görülmekle birlikte, hayvan metaforu için muhasebenin dikkat ve çok çalışma gerektiren bir ders olmasına yönelik ifadeler oluşturmuşlardır.

Tablo13: Öğrencilerin Muhasebeye İlişkin Metaforlarından Oluşturulan Kavramsal Kategoriler

Kavramsal Kategoriler	Renk	Hayvan	Besin	Mevsim	Oyun	Çiçek	Eşya	Toplam
Heyecan verici bir ders olarak muhasebe	35	10	12	39	14	19	2	131
Zor, Sıkıcı, Karmaşık bir ders olarak muhasebe	184	74	142	232	145	157	70	1004
Kurallı, düzenli ve sistematik bir ders olarak muhasebe	24	6	4	7	26	6	15	88
Diğer bilim dallarıyla ilişkili bir ders	5	17	15	2	3	3	5	50

olarak muhasebe								
Yol gösterici bir ders olarak muhasebe	12	7	2	3	1	1	10	36
Dikkat ve çok çalışma gerektiren bir ders olarak muhasebe	25	90	14	9	46	25	36	245
Zeka gerektiren bir ders olarak muhasebe	-	7	6	1	27	1	10	52
Gerekli, faydalı ve önemli bir ders olarak muhasebe	36	17	97	1	6	46	82	285
Parayla ilişkili bir ders olarak muhasebe	6	5	1	3	3	1	7	26
Toplam	327	233	293	297	271	259	237	

7. ARAŞTIRMANIN Kİ KARE TESTİ SONUÇLARI

Öğrencilerin gelecekte muhasebe ile ilgili bir mesleği seçme düşüncelerinin olup olmadığı sorulduğunda yaklaşık % 46 oranda öğrencinin gelecekte mesleği tercih etme düşüncesinde olduğu cevabı alınmıştır. Muhasebe mesleğini seçmeyi gelecekte düşünen öğrencilerle düşünmeyen öğrencilerin oluşturdukları metafor ifadelerinin olumlu ve olumsuz olması arasındaki ilişki” ki-kare testi ile test edilmiştir. Öğrencilerin mesleği seçme düşünceleri ile oluşturulan metaforlara yükledikleri anlamlar arasında ki-kare analizi sonucunda renk, hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek ve eşya metaforlarının tamamında istatistiki olarak anlamlı farklılık $p \leq 0,05$ olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 14: Katılımcıların Muhasebe Mesleğini Seçme Düşünceleri İle Renk Metaforuna Verdikleri Anlam Ki-Kare Testi Sonuçları

Renk Metaforuna Verilen Cevap	Muhasebe Mesleğini Seçme Düşüncesi?					
	Var	%	Yok	%	Toplam	%
Olumlu	92	25,9	39	11,0	131	36,9
Olumsuz	77	21,7	147	41,4	224	63,1
Toplam	169	47,6	186	52,4	355	100,0

χ^2 42,601 ve $P \leq 0,05$ Fisher'sExact Test: $P \leq 0,05$

Tablo 15: Katılımcıların Muhasebe Mesleğini Seçme Düşünceleri İle Besin Metaforuna Verdikleri Anlam Ki-Kare Testi Sonuçları

Besin Metaforuna Verilen Cevap	Muhasebe Mesleğini Seçme Düşüncesi?					
	Var	%	Yok	%	Toplam	%
Olumlu	80	24,8	30	9,3	110	34,2
Olumsuz	75	23,3	137	42,5	212	65,8
Toplam	155	48,1	167	51,9	322	100,0

χ^2 40,468 ve $P \leq 0,05$ Fisher'sExact Test: $P \leq 0,05$

Tablo 16: Katılımcıların Muhasebe Mesleğini Seçme Düşünceleri İle Mevsim Metaforuna Verdikleri Anlam Ki-Kare Testi Sonuçları

Mevsim Metaforuna Verilen Cevap	Muhasebe Mesleğini Seçme Düşüncesi?					
	Var	%	Yok	%	Toplam	%
Olumlu	53	15,2	21	6,0	74	21,2
Olumsuz	107	30,7	168	48,1	275	78,8
Toplam	160	45,8	189	54,2	349	100,0

χ^2 25,133 ve $P \leq 0,05$ Fisher'sExact Test: $P \leq 0,05$

Tablo 17: Katılımcıların Muhasebe Mesleğini Seçme Düşünceleri İle Hayvan Metaforuna Verdikleri Anlam Ki-Kare Testi Sonuçları

Hayvan Metaforuna Verilen Cevap	Muhasebe Mesleğini Seçme Düşüncesi?					
	Var	%	Yok	%	Toplam	%
Olumlu	65	21,1	34	11,0	99	32,1
Olumsuz	76	24,7	133	43,2	209	67,9
Toplam	141	45,8	167	54,2	308	100,0

χ^2 23,223 ve $P \leq 0,05$ Fisher'sExact Test: $P \leq 0,05$

Tablo 18 :Katılımcıların Muhasebe Mesleğini Seçme Düşünceleri İle Oyun Metaforuna Verdikleri Anlam Ki-Kare Testi Sonuçları

Oyun Metaforuna Verilen Cevap	Muhasebe Mesleğini Seçme Düşüncesi?					
	Var	%	Yok	%	Toplam	%
Olumlu	65	20,9	42	13,5	107	34,4
Olumsuz	86	27,7	118	37,9	204	65,6
Toplam	151	48,6	160	51,4	311	100,0

χ^2 9,711 ve $P \leq 0,05$ Fisher'sExact Test: $P \leq 0,05$

Tablo 19: Katılımcıların Muhasebe Mesleğini Seçme Düşünceleri İle Çiçek Metaforuna Verdikleri Anlam Ki-Kare Testi Sonuçları

Çiçek Metaforuna Verilen Cevap	Muhasebe Mesleğini Seçme Düşüncesi?					
	Var	%	Yok	%	Toplam	%
Olumlu	70	23,3	45	15,0	115	38,2
Olumsuz	69	22,9	117	38,9	186	61,8
Toplam	139	46,2	162	53,8	301	100,0

χ^2 16,159 ve $P \leq 0,05$ Fisher'sExact Test: $P \leq 0,05$

Tablo 20: Katılımcıların Muhasebe Mesleğini Seçme Düşünceleri İle Eşya Metaforuna Verdikleri Anlam Ki-Kare Testi Sonuçları

Eşya Metaforuna Verilen Cevap	Muhasebe Mesleğini Seçme Düşüncesi?					
	Var	%	Yok	%	Toplam	%
Olumlu	89	30,9	53	18,4	142	49,3
Olumsuz	47	16,3	99	34,4	146	50,7
Toplam	136	47,2	152	52,8	288	100,0
χ^2 26,841 ve $P \leq 0,05$ Fisher's Exact Test: $P \leq 0,05$						

8. SONUÇ

Çalışma İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde okuyan ve en az Genel Muhasebe ile Envanter derslerini almış olan öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda araştırma yapılan öğrencilerin verdikleri cevaplardan öğrencilerden gelecekte muhasebe mesleğini seçme düşüncesi olanların yüzde kırk dokuz oranda olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin muhasebe kavramına ilişkin sahip oldukları duygu ve düşünceleri, renk, hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek ve eşya metaforları yardımıyla belirlenmeye çalışılmıştır. Öğrencilerden “Eğer muhasebe bir (renk hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek ve eşya) olsaydı, “...” olurdu. Çünkü “...” cümlelerini tamamlamaları istenmiştir. Öğrenciler tarafından her bir metafor başlığı için en sık kullanılan metaforlar sırayla “siyah, kedi, brokoli, kış, saklambaç, kaktüs ve hesap makinesi” olduğu yapılan içerik analizi ile tespit edilmiştir. Ayrıca yedi metafor başlığından faydalanılarak oluşturulan muhasebe kavramına ilişkin öğrenci algıları toplam dokuz kategori altında toplanmıştır. Muhasebe kavramının değişik yönlerine vurgu yapan metaforların ortak özellikleri dikkate alınarak oluşturulan kategoriler içinde en fazla metaforun üretildiği kategori “Zor, sıkıcı, karmaşık bir ders olarak muhasebe” en az metaforu içeren ise, “parayla ilişkili ders olarak muhasebe” kategorisi olduğu belirlenmiştir.

Çalışmada ayrıca muhasebe mesleğini gelecekte seçmeyi düşünen öğrencilerle düşünmeyen öğrencilerin oluşturdukları metafor ifadelerinin olumlu ve olumsuz olması yönünde arasındaki ilişkiyi test etmek için” ki-kare ve Fisher's Exact test uygulanmıştır. Öğrencilerin mesleği seçme düşünceleri ile oluşturulan metaforlara yükledikleri anlamlar arasında test sonucunda renk, hayvan, besin türü, mevsim, oyun, çiçek ve eşya metaforlarının tamamında istatistiki olarak anlamlı farklılık $p \leq 0,05$ olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmada sorulan sorularda öğrencilerin muhasebe dersine dersi geçmek için çalıştıklarını ve ileride girecekleri sınavlarda çıkacak diye muhasebe dersine çalıştıklarını yüksek oranda belirttikleri görülmüştür. Muhasebe dersini sevdiği için derse çalıştığını belirten öğrenci oranı yaklaşık üçte birdir. Öğrencilerden sadece dörtte biri muhasebe dersini; dersi veren Hocaları veya dersin anlatım şekli (tahtada/klasik, slaytla) nedenleriyle

sevmediklerini belirtmişlerdir. Dersin zor olması nedeniyle dersi sevmediğini belirten öğrenci oranı ise yaklaşık yüzde ellidir.

Dersin zor ve karmaşık olduğunu belirten 1004 adet metafor ifadesi oluşturmuş olan öğrencilerin ifadelerine bakıldığında dersin zorluğuna sebep olarak yaptıkları benzetmelerde dersin içeriğinin çok karmaşık olmasından dolayı zor olduğunu, yeni gördükleri birçok konuyu ve kavramı hemen öğrenmelerinin beklendiği, bitmeyen uzun bunaltıcı konuların olduğu, çok zor bir strateji oyunundan bile çok daha zor ve dikkat gerektiren bir ders olduğu, bulmaca çözmeye benzediği ve doğru cevapları bulmanın çok zor olduğu, dersi geçmenin çok zor olduğu, bir aslanı terbiye etmek ne kadar zorsa muhasebeden de geçebilmek o kadar zor olduğu veya kaktüsü eline almak kadar zor ve can yakıcı, kafa ütüleyen bir ders olduğu ifade edilerek muhasebe dersinin zorluğu ve sıkıcılığı metafor cümlelerinde ifade edilmiştir.

Muhasebe dersinin başta zor, sıkıcı ve karmaşık olmasına yönelik ve diğer olumsuz algılarının nedenlerinden bazıları, muhasebe dersini ilk kez görmeleri, işleyiş sisteminin karışık gelmesi, muhasebenin kurallara dayalı olması, konuların kanunlarla bağlantılı ve kapsamlı olması gibi birçok sebep olabilir. Muhasebeye ilişkin oluşan bu olumsuz algıların değiştirilmesi, muhasebe eğitiminin daha ilgi çekici hale getirilmesinde görev öğretim elemanlarına düşmektedir. Muhasebenin öğrenci algısındaki zorluk derecesini azaltan öğretim metotları ve ders içerikleri ile öğrencilerin dört yıllık öğrenim sürecinde muhasebeye olan ilgi ve motivasyonlarının artırılması gerekmektedir. Ders anlatım şekillerinin çeşitlendirilmesi, teknolojiye dayalı eğitim araç ve yöntemlerinin daha fazla kullanılması ile öğrencilerin derse olan ilgisi arttırılmaya çalışılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Ağca, A. ve Zeytinoglu, E. (2008). Mevcut Muhasebe Eğitimi Değişmeli mi? Öğrencilerin Muhasebe Mesleğine Karşı Tutumları Üzerine Bir Araştırma, *XXVII.Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu-*, 23-27 Nisan, Antalya, 3-26.
- Akpınar, S. ve Yıldız, Ş. (2018). Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Algılarına Yönelik Metaforlar, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Ocak, 77, 91-114.
- Arslan, M. M. ve Bayrakçı, M. (2006). Metaforik Düşünme ve Öğrenme Yaklaşımının Eğitim Öğretim Açısından İncelenmesi, *Millî Eğitim*, 171, 100-108.
- Aygün, D. ve Gerekan, B. (2012). Muhasebe Dersini İlk Defa Alan Öğrencilerin Derse Yönelik Algılarının Tespiti: Karşılaştırmalı Bir Alan Araştırması, *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 18, 48-63.

- Cerit, Y. (2008). Öğretmen Kavramı ile İlgili Metaforlara İlişkin Öğrenci, Öğretmen ve Müdürlerin Görüşleri, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (4), 693-712.
- Erol, İ. ve Demirel Utku, B. (2015). Finansal Muhasebe Dersinde Öğrencilerde Oluşan Kavram Yanılgılarının İncelenmesi, *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1(4), 1307-1319.
- Ertuğrul, İ. ve Özdemir, S. (2014). Muhasebe Dersi Alan Ön lisans ve Lisans Öğrencilerinin Dersle Yönelik Tutumlarının Tespiti: Ege Bölgesinde Bir Uygulama, *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7 (1), 204-214.
- Gökgöz, A. ve Dizkırıcı, A.S. (2013). How is Accounting Perceived in Cognitive Level? A Study Based On Metaphor, *International Journal of Education and Research*, 1(7), 1-6.
- Gökgöz, A. (2012). Determination Of Perceptions About Accountants Through Metaphors:A Case Of Turkey, *Interdisciplinary Journal Of Contemporary Research In Business*, 4 (2), 62-71.
- Gömlüksiz, M.N. ve Et, S.Z. (2013). Öğretmen Adaylarının Lisansüstü Eğitime İlişkin Metaforik Algıları, *VI. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Sakarya.
- Güler, M., Ağca, A., Boz, D. (2016). İşletme Öğrencilerinin Muhasebe Algılarının Metaforlar Yardımıyla Anlatılması, *Press Academia Procedia*, 2, 298-309.
- Güveli, E., İpek, A.S., Atasoy, E., ve Güveli, H. (2011). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Matematik Kavramına Yönelik Metafor Algıları, *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 2 (2), 140-159.
- Güven, B. ve Güven, S. (2009). İlköğretim Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Metafor Oluşturma Becerilerine İlişkin Nicel Bir Araştırma, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17 (2), 503-512.
- Özbek, Y. (2015). Farklı Eğitim Programlarındaki Öğrencilerin Genel Muhasebe Dersine İlişkin Algıları, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4 (2), 24-34.
- Jones, J.P. - Fields, K.T. (2001), The Role Of Supplemental Instruction In The First Accounting Course, *Issues in Accounting Education*, 16(4), 531-547.
- Lakoff, G. ve Johnson, M. (2005). *Metaforlar hayat, anlam ve dil* (G. Y. Demir, Çev.). İstanbul: Paradigma.
- Mahlis, M. (2002). Teacher role formation. *Action in Teacher Education*, 24(1), 9-21.
- Saban, A. (2009). Öğretmen Adaylarının Öğrenci Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7 (2), 281-326.

- Tortop, H.S. (2013). Öğretmen Adaylarının Üniversite Hocası Hakkındaki Metaforları Ve Bir Değerlendirme Aracı Olarak Metafor, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3 (2), 153-160.
- Uçma, T. (2010). Kavramsal Metafor Olarak Muhasebeyi Anlamak, *Muhasebe ve Bilim Dünyası Dergisi*, 12 (2), 123 – 141.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Soysal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zaltman, G.(2004). “Tüketici Nasıl Düşünür?” çev. A.Semih KOÇ, *Media Cat Yayınları*, İstanbul.